

Predică la Duminica a III-a a Sfântului și Marelui Post

Predică la Duminica Sfintei Cruci Despre valoarea sufletului

...Ce va folosi omul de va dobindi lumea toata si isi va pierde sufletul sau? Sau ce va da omul, in schimb, pentru sufletul sau? (Marcu 8, 36-37)

Iubiti credinciosi,

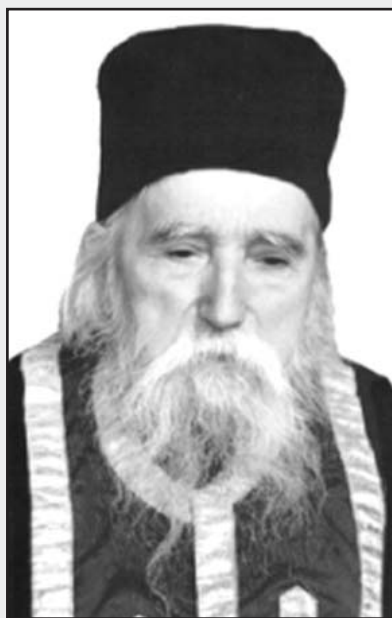
In predica Sfintei Evanghelii de astazi vom vorbi, pe cat ne va lumina Preabunul Dumnezeu, despre cinstea omului si despre valoarea sufletului omenesc. Iata ce spune Mantuitorul: Ce va folosi omul de ar dobindi toata lumea, dar isi va pierde sufletul sau? (Marcu 8, 36). Apoi zice: Ce va da omul, in schimb, pentru sufletul sau (Marcu 8, 37). Auziti, fratii mei, cat de mare si nemasurata valoare are sufletul nostru si la cata cinste si pretuire l-a ridicat Insusi Mantuitorul nostru Iisus Hristos? Si daca este asa, cine va putea vreodata a se impotrivi acestui adevar? Sfanta Scriptura are obicei de multe ori sa numeasca pe om "suflet". Iata ce spune la Facere: Iar sufletele care au intrat cu Iacob in Egipt si care au iesit din coapsele lui, au fost de toate saizeci si sase de suflete, afara de femeile feciorilor sai (Facere 46, 26). Iata ca Sfanta Scriptura il numeste pe om "suflet". Si de ce il numeste Sfanta Scriptura pe om "suflet"? Raspunsul este acesta: pentru valoarea cea mare ce o are sufletul fata de trup. Dar poate cineva sa-i spuna sufletului om? Nu, omul se poate numi suflet, dar sufletul nu se poate numi om. Pentru ca sufletul are fire nevazuta, iar trupul are fire vazuta si simtita, si numai cand acestea se unesc intr-un singur ipostas atunci se cheama om. Dar nici sufletul nu se cheama om fara trup, nici trupul nu se zice fara suflet. Caci omul este un ipostas unit din doua firi, suflet si trup.

Ce este omul? Omul este un simbur si un centru al intregii lumi pe care a zidit-o Dumnezeu in cer si pe pamant. Omul este fiinta care tine legatura cu cele patru feluri de lumi pe care le-a facut Dumnezeu in Univers. El comunica cu intreaga creatie insufletita: cu regnul mineral, cu lumea vegetala, cu lumea animalelor si cu lumea nevazuta a ingerilor, adica cu lumea cea ginditoare. Deci omul este un centru al lumii vazute si al celei nevazute, de aceea Sfanta si dumnezeiasca Scriptura il numeste pe om "mare" (Isus Sirah 3, 18). Si in alt loc zice: Mare este omul si cinstit barbatul milostiv.

Dar de ce il numeste mare? Pentru ca in om se reunesc toate lumile create de Dumnezeu si pentru ca, peste toate acestea, el este chipul si asemanarea lui Dumnezeu (Facere 1, 26). Pentru ca omul uneste in sine cele patru lumi in mic, omul se numeste "microcosmos", adica lume mica. Dupa Sfintul Grigorie Teologul si dupa alti Sfinti Parinti ai Bisericii lui Hristos omul se cheama si macrocosmos, fiindca este mai mare decit toate creaturile vazute. Omul este o lume mare in cea mica, deoarece el uneste in sine nu numai lumea cea vazuta si simtita ei si pe cea nevazuta a ingerilor si, pe deasupra tuturor, el este singura creatie facuta dupa chipul si dupa asemanarea lui Dumnezeu (Facere 1, 26-27).

Sa vedem in ce fel omul se impartaseste de insusirile ingeresti. Ingerii se tilcuiesc slugi ale lui Dumnezeu, dupa cum este scris: Cel ce faci pe ingerii Tai duhuri si pe slugile Tale para de foc (Psalmi 103, 5). Ingerii sunt cei ce ne ajuta in necazuri, in scarbe si in ispite. Ei se bucura neincetat de cei ce cresc in virtute si se mahnesc de cei ce cad in pacate si le ajuta sa se ridice din nou prin pocainta. Ingerii slujesc la mantuirea sufletelor omenesti si niciodata nu ne parasesc, pana la iesirea noastra din viata aceasta. Ingerii alcatuiesc ceata cea mai aproape de noi, lor li s-a dat spre paza pamintul si slujesc mai aproape de noi la mintuirea sufletelor oamenilor. De aceea Sfantul Apostol Pavel a zis: Ingerii oare nu sunt toti duhuri slujitoare, trimisi spre slujba, pentru cei ce vor fi mostenitorii mantuirii? (Evrei 1, 14).

Sufletul omului are si el de la Dumnezeu o lucrare asemanatoare cu a ingerilor. El are credinta si dragoste de Dumnezeu si li slujeste cu frica si cutremur. Sufletul omului are si el putere de a sluji, de a ajuta pe fratii sai, de a-i mangia in necazuri, de a-i intari cu cuvantul si de a veni intotdeauna spre ajutorul lor. Pentru aceasta omul este un fel de inger amestecat din doua firi, cum il numeste Sfantul Ioan Damaschin (Dogmatica, cap. 12, Bucuresti, 1938). Sfantul Grigorie de Nyssa, marele filosof duhovnicesc, spune si el ca "omul este frate cu ingerul dupa puterea sa cuvantatoare. Ce este mintea omului, aceea este si ingerul cu trup" (Sf. Grigorie de Nyssa, Comentar la viata lui Moise, p. 813). Caci trebuie sa stim ca numai Dumnezeu este cu desavirsire netrupesc, ca toti ingerii au trupurile lor. Dar trupurile lor sint preasubtiri, din foc ceresc si sint numiti in scrierile bisericesti "netrupesti". Sufletul nostru nu este strain nici de lucrarea arhanghelilor. El are memorie data de Dumnezeu, tine minte toate, iar mintea lui, daca este luminata de Preasfantul Duh, impartaseste si binevesteste

de darul lui Dumnezeu stapaneste si el pe diavoli, ii arde cu rugaciunea si smerenia. Sufletul curat nu vrea sa faca voia lor si, mai ales, nu se lasa biruit de patimile trupului si ale sufletului pentru ca are in el pe Tatal, si pe Fiul si pe Duhul Sfant (Matei 10, 8; Marcu 3, 15; Luca 9, 1).

Omul, asemenea stapaniilor, are de la Dumnezeu darul de a face puteri si minuni mari si in loc de a ocirmi vinturile si schimbarile vremurilor el stapaneste madularele trupului sau, ocarmuiesc virtutile, alunga furtuna gandurilor si patimile sufletului, punandu-le pe toate in randuiala spre slujba si slava lui Dumnezeu.

Si cu ceata domniilor se aseamana foarte mult sufletul omului. Caci prin darul lui Dumnezeu ajunge sa domneasca peste simturi, si peste patimile trupului si ale sufletului sau.

Sufletul omului are inca de la Dumnezeu darul pe care il au sfintele tronuri, putand si el intr-o masura sa primeasca si sa odihneasca pe Preasfanta Treime in mintea si in inima sa, prin curatirea de patimi, prin iubire si smerenie.

Omul se impartaseste putin si de lucrarea heruvimilor, dupa masura darului lui Dumnezeu, prin care poate fi intelept si veghetor asupra patimilor, cu mintea si inima pline de cunostinta dumnezeiasca, putind si el sa reverse intelepciune duhovniceasca prin propovaduirea cuvantului lui Dumnezeu spre mantuirea a mii de suflete iubitoare de Hristos.

Dar sufletul omenesc, imitind pe serafimi, cand ajunge desavarsit, se umple de caldura si vapaie dumnezeiasca si are atita dragoste arzatoare fata de Preabunul Dumnezeu incat, pe drept cuvint, este "un serafim in trup, un serafim pamantesc".

Omul este mai mic decit ingerii cu cunostinta, iar cu darul, cunoaste mai putine taine dumnezeiesti decit acestia. Asa trebuie sa intelegem cuvintele Mantuitorului despre Sfantul Ioan Botezatorul, care zice: Intre cei nascuti din femei, nimeni nu s-a ridicat mai mare ca Ioan, dar cel mai mic intru Imparatia Cerurilor este mai mare decit el (Matei 11, 11; Luca 7, 28). Dar pentru ca din toata zidirea, numai omul este facut dupa chipul si asemanarea lui Dumnezeu, omul este mai mare decit ingerii. Sufletul omului intrece pe ingeri prin trei insusiri, dupa Sfantul Vasile cel Mare si anume: prin minte, prin cuvint si prin voie de sine stapanitoare, adica libera. Caci prin minte sufletul omului se aseamana mai ales cu Tatal si cu Fiul, iar prin voia sa libera, de sine stapinitoare, care este radacina tuturor bunatatilor, sufletul se aseamana Sfantului Duh. Astfel omul este icoana Preasfintei Treimi prin aceste trei insusiri.

Iubiti credinciosi,

Vedeti cat de mare este valoarea sufletului omenesc? Vedeti pana la ce cinste si stralucire se ridica? Si acestea pentru ca omul este regele creatiei, singura fiinta creata dupa chipul si asemanarea lui Dumnezeu. De aceea zice Mantuitorul in Sfanta Evanghelie de astazi: Ce va folosi omul de ar dobindi toata lumea daca isi va pierde sufletul sau? Sau ce va da omul in schimb pentru sufletul sau? (Marcu 8, 35-37). Tocmai de aceea ne aminteste Biserica cuvintele Mantuitorului care zice sa avem grija de mantuirea noastra, mai ales acum in Postul Mare, cand tot crestinul binecredincios isi cauta de suflet. De aceea S-a intrupat si a patimit pentru oameni Fiul lui Dumnezeu, ca sa scoata sufletele noastre, atat de pretioase, din robia patimilor si din adincul iadului, unde erau aruncate de diavoli cei ucigasi. Iata pentru ce s-a pus aceasta Evanghelie la mijlocul marelui Post, ca sa avem timp pina la Sfintele Pasti, sa ne pocaim, sa ne spovedim, sa ne impacam cu Dumnezeu si cu oamenii si sa primim cu vrednicie Sfinta Impartasanie care este cel mai mare dar pe care ni-l daruiesc Mantuitorul pe pamant. Sa luam deci aminte cum traim, cum ne indreptam viata, ce am facut pina acum pentru sufletul nostru si ce trebuie sa mai facem pe viitor ca sa dobindim mintuirea noastra si sa scapam de osinda.

Sa luam aminte ca tocmai de aceea ne lupta atit de

Evangelia in care este cuvantul lui Dumnezeu si toate invataturile mantuitoare de suflet.

Omul, asemenea inceparatoriilor, stapineste orase, tari si tinuturi, da legi si conduce suflete dupa cum a zis Dumnezeu: Cresteti si va inmultiti si umpleti pamantul si-l stapaniti (Facere 1, 28).

Imitind ceata ingerilor care stapineste in vazduh pe diavoli, sufletul omului curat si luminat

mult diavolul prin slugile lui, ca sa ne rapeasca ce avem mai scump de la Dumnezeu. Nu averea, nu cinstea, nu prietenii, nu trupul, nu viata aceasta pamanteasca, ci sufletul pe care ni l-a dat Dumnezeu, care este mai scump decit toate margaritarele lumii. Pentru el suferim atatea ispite in trup; pentru el ne luptam o viata cu diavoli, cu slabiciunile firii, cu oamenii rai si cu patimile ucigase de suflet care ne ataca din toate partile.

Dupa ce am vazut ce este sufletul si cat de mare este valoarea lui, sa vedem acum cum trebuie sa ne pas-tram curat de pacate sufletul nostru; sau daca suntem stapaniti de patimi, care formeaza cancerul sufletului, cum am putea sa ne izbavim de robia lor si de vesnica osanda.

Sufletul pruncului dupa botez este curat ca un inger. De aceea pruncul care moare indata dupa botez, fiind fara pacate este sigur mantuit si numarat in ceata sfintilor. Pentru aceea si Mantuitorul a luat un prunc in sfintele Sale brate, zicand: Lasati copiii sa vina la Mine si nu-i opriti, caci a unora ca acestia este Imparatia lui Dumnezeu (Marcu 10, 14). Copilul botezat este deci, prototipul ingerului, al sufletului, al omului desavarsit, nestapanit de nici un pacat, de nici un gand necurat. Iata, pe pamant, copilul este cea mai potrivita icoana a sfinteniei, a sufletului mantuit.

Cum ne putem curati sufletul, constiinta, inima si trupul de pacatele ce ne apasa? Cel dintia lucru ce trebuie sa-l facem in posturi este spovedania cu cainta si lacrimi si Sfanta Impartasanie. Apoi este sfanta rugaciune. Ne trebuie mai multa rugaciune, fratii mei, mai multa evlavie si rabdare la rugaciune, prezenta regulata la biserica. Cititi apoi zilnic psaltirea, o catisma sau doua, ca psalmii si din inima de piatra scot lacrimi, zice Sfantul Vasile cel Mare. Mai cititi seara sau dimineata un acatist, paraclisul Maicii Domnului, rugaciunile zilnice din cartea de rugaciuni si adaugati metanii si inchinaciuni cu rugaciunea lui Hristos, dupa putere.

A treia fapta buna care ajuta mult rugaciunea este postul. Mare este puterea rugaciunii unita cu postul. Amandoua fac adevarate minuni; inalbesc sufletul innegrit de pacate si de ginduri rele. Fiecare sa posteasca dupa putere, numai sa posteasca. Adica sa manince de post, iar miercurea si vinerea sa tina post macar negru pana la amiaza.

Alta mare fapta buna care ajuta mult la mintuirea sufletului este milostenia. Miluiti cat puteti, ajutati cu dragoste si inima buna pe orice om care va cere. Mare putere are milostenia sufletesca. Indemnati-va unii pe altii la biserica, la rugaciune, la spovedanie, la pocainta. Cercetati pe cei bolnavi, ajutati pe cei intristati cu cuvinte de mangiere, cu carti sfinte de citit si cititi, mai ales, in Noul Testament. Iar cununa bunatatilor este dragostea crestina. Iubiti duhovniceste pe toti, cereti iertare de la toti si bucurati-va in Hristos, ca Dumnezeu este dragoste. Iata cea mai buna cale de curatenie si de mintuire a sufletelor noastre.

Iubiti credinciosi,

Au trecut trei saptamani din Sfantul si Marele Post al Pastelui. In acest timp unii crestini s-au rugat mai mult, au venit la biserica, au postit, s-au impacat cu oamenii si cu Dumnezeu, s-au spovedit si impartasit. Acestia s-au ingrijit cum trebuie de sufletele lor. Dar multi inca n-au venit, desi Hristos ii cheama si ii asteapta.

Astazi, in Duminica a treia din Postul Mare, numita "a Sfintei Cruci", dupa cum vedeti, se scoate cu mare evlavie in mijlocul bisericii Sfanta Cruce. De ce se scoate Crucea la jumatatea postului in biserica pentru inchinare, unde sta o saptamina? Se scoate pentru a ne intari si a ne imbarbata in nevointa postului, ca sa-l putem parcurge cu folos pana la capat. Caci privind la Sfanta Cruce si cugetand la patimile Domnului uitam de necazurile vietii si primim putere pe calea mantuirii.

Fratii mei, este puterea Crucii lui Hristos in lume! Crucea ne-a adus mantuirea si impacarea cu Dumnezeu. Crucea a sfaramat prin Inviere portile iadului. Crucea ne-a deschis raiul si a biruit moartea. Crucea zdrobeste pe diavoli si-i alunga dintre noi. Crucea este scara de mantuire a lumii care ne urca la cer. Sa urcam la Dumnezeu pe scara Crucii. Sa ne impacam si sa ne iubim prin jertfa Sfintei Cruci. Sa ne silim a ne duce fiecare crucea noastra cu smerenie, cu rabdare si cu nadejdea mantuirii. Sa nu deznadajduim in boli, in suferinta si in multimea necazurilor vietii. Sa ne gandim ca toti parintii, inaintasii si sfintii nostri au suferit si si-au dus crucea cu rabdare si bucurie pana la capat.

Deci sa ne intarim si noi, fratii mei, in nevointa postului. Inaintea noastra merge Insusi Hristos Mantuitorul lumii cu Crucea in spate. Sa-I urmam si noi cu credinta si barbatie, lucrind ziua si noaptea la mantuirea sufletelor noastre. Si ajungind cu bucurie la Sfintele Pasti, sa ingenunchem in fata Crucii si impreuna sa cantam: "Crucii tale ne inchinam, Hristoase, si Sfanta Invierea Ta o laudam si o marim!" Amin.

Părintele Ilie Cleopa